

Onverdund

Onverdond

Roland Smulders

Schrijver: Roland Smulders
Coverontwerp: Roland Smulders
ISBN: 9789465460970
© 2026 Roland Smulders
Uitgegeven via Brave New Books

Opgejaagd

Enkele dagen voor de stembusgang heb ik mijn voorlopige slotstreep getrokken. Mijn columns zijn geschreven. De fonkelnieuwe bundel is te bestellen door iedereen die straks tijdens het uittrekken van de haren nog even terug wil kijken. Waarom ik het voorlopig rustig aan wil gaan doen, wil iemand weten. Als ik vertel dat het persoonlijk is, wordt er niet aangedrongen om toch vooral over mijn schaduw te springen. Mijn waarde wordt tegenwoordig uitgedrukt in dagen. Nog even ben ik een 'zwevende kiezer', daarna ben ik niks meer.

Vanaf de zijlijn kijk ik toe terwijl het spel zich ontwikkelt. Jeroen Pauw stelt aan zijn talkshowtafel de vraag der vragen. Of Rob Jetten, de lijsttrekker van D66, zelf het gevoel heeft zinvol bezig te zijn. Het is de vernedering die iemand moet verdragen na te zijn uitgesloten van het debat waar alles om draait. Als troostprijs mag Rob Jetten zich door het nu al illustere duo Jeroen Pauw en Tim de Wit laten ringeloren. Ik maak er een aantekening van. Gewoon voor het geval dat ik mij op een goede of kwade dag toch weer aan het schrijven van een column waag.

De verkiezingen staan voor de deur en de zogenaamde 'hete fase' is aangebroken. Handschoenen uit en alle pijlen op de kiezer die het nog niet weet. Opgejaagd ben ik en het is geen fijn gevoel. Dylan Yeşilgöz, lijsttrekker van de VVD voor zolang als het duurt, speelt vol overgave haar spel van de verleidelijke Loreley. Op haar moet ik stemmen. Bij haar ben ik veilig, word ik bemind en omringd met liefdevolle zorg. Op de holle woorden van Frans Timmermans, leider van het linkse kamp, mag ik niet vertrouwen. GroenLinks-PvdA wil pas over vier jaar bekijken of mijn veiligheid

een extra investering waard is. Meter voor meter trekt ze me richting de rotsen. Met haar VVD aan het roer hoef ik geen jaren op duidelijkheid te wachten.

Zodra de stembussen zijn gesloten, keren alle succesvolle lijsttrekkers terug naar het leven van alledag. Ze hebben van alles beloofd, maar ik begrijp ook wel dat coalities worden gesloten door het inleveren van wat de partijen eerder nog wilden bereiken. Mijn belangen hebben het helaas niet gehaald. Dat vermoedde ik natuurlijk al. Mijn stem was bedoeld als steun aan het algemene belang, niet om er zelf beter van te worden.

Misschien komt in de loop van de formatie ook mijn idool Henk Kamp weer bovendrijven. Hij was even weg van het venster, maar nooit helemaal uit het liberale hart. Regelmatig dook en duikt hij even op in een praatprogramma om mij de koude rillingen te bezorgen. En wat moet ik met Halbe Zijlstra, die na zijn afgang wegens te veel fantasie op verkeerde momenten, nu schijnt te worden klaargestoomd voor een glorieuze terugkeer in de politieke arena? Op een morgen sla ik mijn ogen op en dan staan al mijn helden in negatieve zin te grijnzen op het bordes van de koning. Voor zolang als het duurt, want de bananenschillen liggen alweer te wachten. Er duiken boze geesten uit het verleden op in de vorm van opgepoetste CV's en onzorgvuldig geformuleerde standpunten. Binnen een maand kunnen de geliefden elkaars bloed weer drinken en begint het spel van voren af aan.

Onverdond

De Duitse zangeres Nena krijgt straks toch nog gelijk. Sigarettensmokkelaars uit Wit-Rusland hangen hun handel onder negenennegentig weerballonnen en steken er op die manier de grens van de Europese Unie mee over. Omdat roken aan onze kant zo duur is geworden, dat zelfs ik het kon opbrengen aan mijn gezondheid te denken. Met al die straaljagerpiloten uit verre landen die er de pest over in hebben dat ze daar moeten dienen, is het een kwestie van tijd en genoeg verveling tot ze op die dingen gaan schieten. De rest is geschiedenis.

Het leven als schaduwcolumnist des vaderlands – een titel die ik mezelf heb gegeven – bevat tot nu toe uitstekend. Ik leef me uit zoals in mijn beste dagen, maar dan zonder het risico dat mensen aan mijn hoofd komen zeuren vanwege een opgemerkte spellingsfout. Wanneer ik genoeg schaduwcolumns heb geschreven, ga ik ze bundelen in een boek, dat ik vervolgens zonder er ruchtbaarheid aan te geven ga uitbrengen. Waarom? Omdat ik een rare ben. En ook omdat ik me niet wil laten gijzelen door de druk van succesvol moeten zijn.

De Amerikanen schijnen tegenwoordig nauwlettend in de gaten te houden of Israël zich houdt aan de afspraken van de wapenstilstand en voldoende meewerkt aan de volgende fase van de aanstaande vrede. Hamas is alvast helemaal voor de door president Donald Trump uitgestippelde route. De schoonzoon van Trump heeft waarschijnlijk wat leuke percelen in het opgewaardeerde Gaza beloofd om te zorgen voor een goede stemming aan tafel. Rendabele appartementen voor vakantiegangers met een gevulde beurs, casino's en hotels, in

Jeruzalem een gecombineerde tempel/moskee voor het vieren van een vriendschap die te lang werd ontkend. De mogelijkheid tegen te stridelen verdween van het menu, toen de Amerikanen dreigden voor de Venezolaanse aanpak te gaan. Niemand wil ruzie met een outlaw die lukraak op voorbijgangers knalt.

De verkiezingscampagne bij ons zit er bijna op. Wonder boven wonder schijnt de VVD van Dylan Yeşilgöz het in de peilingen weer goed te doen. Verbaasd ben ik niet. Zo gaat het altijd. Er dient zich aan de horizon een verrassende winnaar aan en de gevestigde orde van kranten, opiniemakers en omroepen bundelt de krachten om het tij te keren. Je voelt de bui aankomen, als gewezen wordt op eerdere verkiezingen toen ook iemand huizenhoog leek te gaan winnen. Was het toen ook niet de VVD die als winnaar uit de bus kwam? De Nederlander is verstandig. In het stemhokje komt hij bij zijn of haar positieven en kiest voor de zekere weg radicaal links uit de buurt van de schatkist te houden.

De PVV van Geert Wilders mag van alle andere partijen de grootste worden. Ze gaan er toch niet mee samenwerken, dus wat maakt het uit? Ik ga het bijna geloven, maar herinner me dan weer het offensief waarmee de kranten, opiniemakers en omroepen mij vorige keer een coalitie met de PVV door de strot wisten te duwen. Zo zal het deze keer ook gaan. Na het tellen van de stemmen komt heel snel het democratische geluid dat miljoenen kiezers niet opzij mogen worden geschoven. Het geluid dat in Nederland de grootste partij de premier mag leveren. Geen ijskast met opvattingen in de pauzestand deze keer. We krijgen onverdund waarvoor we op het punt staan te kiezen.

Multitaskende breinen

De Amerikaanse president Donald Trump heeft weer eens voor een vrede gezorgd. Deze keer tussen Thailand en Cambodja. Onder het mom van: 'Jij krijgt een deal en jij krijgt een deal.' Inmiddels ben ik de tel van zijn avonturen kwijtgeraakt, moet ik toegeven. Is dit al vrede nummer honderd, of moet hij daarvoor nog even doorbuffelen? Zijn trackrecord is in elk geval zo indrukwekkend, dat andere gegadigden voor de Nobelprijs er met afgunst na kijken. Ze weten nu al dat er volgende keer geen houden meer aan is. Gewapend met zijn gewichtige prijs zal hij zijn Oekraïense collega uitnodigen om hem alle hoeken van de fonkelnieuwe balzaal te laten zien. 'En nu vrede sluiten met Rusland', zal hij tijdens het uitdelen van billenkoek roepen. 'De wereld is helemaal klaar met dat kinderachtige gedoe.'

Europa zal Mark Rutte naar Washington sturen om diens 'daddy' op andere gedachten te brengen. De Russische ambassadeur zal daarop weer doorgeven dat de Russische president graag weer met zijn Amerikaanse vriend wil telefoneren. De knoet gaat nog eens extra over de rug van Volodymyr Zelensky en de Europese landen zullen daarop weer eens afspreken dat Oekraïne zelf mag bepalen wanneer en op welke manier ze haar grondgebied aan Rusland geeft.

Omdat anderen het niet doen, heeft Oekraïne zelf maar werk gemaakt van het in elkaar knutselen van een eigen superwapen. De raket was in eerste instantie roze geschilderd om de homofobe Russen te ergeren en lijkt op de V1 waarmee de Duitsers ooit de Britten bestookten. Als dat laatste waar is, wordt in de geheime werkplaatsen vermoedelijk nu gewerkt aan een ding wat op de V2

lijkt. Niet het nieuwste van het nieuwste, maar goed genoeg om er de bewoner van het Kremlin de stuipen mee op het lijf te jagen. Misschien is het niet zo raar, dat de Amerikaanse president dat risico liever niet wil nemen. Een vrede uitonderhandelen wordt dan wel heel ingewikkeld.

En dan moeten we het toch nog even over de vrouwen hebben. Nu het nog mag, bedoel ik, want veel van onze partijen hebben weer in een stembusakkoord afgesproken dat er over die groep geen grappen meer mogen worden gemaakt. Ik ben heel gewillig, maar dan moeten onderzoekers niet komen vertellen dat hersenprestaties en multitasken elkaar niet verdragen. Hersens worden er namelijk trager van.

Pech hebben noemen we dat. Beschikken vrouwen eindelijk over een kwaliteit waarin ze mannen de baas zijn en dan blijkt het een vloek in plaats van een zegen te zijn. Koken, de inbox scrollen, regelen wie van de schoolpleinmoeders deze week voor het vervoer van de kinderen naar de sportclub zorgt: vrouwen draaien er met hun multitaskende breinen de hand niet voor om en graven opgewekt door aan de kuil om zelf in te vallen. Ze hebben door hun schaken op zoveel borden tegelijk zelfs niet meer op tijd door wanneer het beter is om een discussie even te onderbreken en mannen gewoon met rust te laten. Ik durf niet hardop te zeggen dat inparkeren er ook onder te lijden heeft, maar misschien komt dat in de tweede fase van het onderzoek alsnog aan de orde.

Toen ik over het trieste lot van de vrouw las, moest ik meteen aan Donald Trump denken. Hij zal zich in zijn jacht op perfectie door zijn minister van Volksgezondheid toch niet hebben laten injecteren met een gevaarlijke cocktail van vrouwelijke eigenschappen? Omdat hij zich niet langer door Melania wilde laten zeggen dat hij nooit zou kunnen multitasken?

Wel goed geweest

Vandaag is het dan eindelijk de dag van de waarheid. We mogen naar het stembureau om daar te worstelen met een veel te groot stembiljet. Daarna zenuwachtig wachten op de eerste exitpoll, die inderdaad tegen zal blijken te vallen en toch door alle deelnemende partijen zal worden gevierd als winst. Analisten gaan me voorrekenen dat er voor het vormen van een meerderheidskabinet minstens vijf partijen nodig zijn. Partijen die dan wel bereid moeten zijn om met elkaar te gaan regeren, want anders wordt het moeilijk. De Tweede Kamer komt in de nieuwe samenstelling bijeen om een nieuwe voorzitter te kiezen en er alvast wat voldongen feiten doorheen te drukken. Het hoort allemaal bij de parlementaire traditie om ons weer met beide voeten op de grond te krijgen. De tijd van beloften en valse vergezichten is voorbij.

Er zal opluchting heersen als de hakken tegen de verwachting in toch tot over de sloot kwamen. Verliezers verdwijnen met een bosje bloemen in de vergetelheid. Een enkeling zal nog een keer aan talkshowtafels opduiken als uitbater van een nietszeggend adviesbureau. 'Hé, leeft die nog,' zal ik verrast uitroepen. Meteen gevolg door de vraag wat de naam ook alweer was. Roem is tegenwoordig een heel kort leven beschoren. Ik waarschuw de oude rotten en aanstormende talenten maar alvast. Niet dat ze later in een depressie schieten als hun boeken met de politieke plattegrond van de toekomst voor geen meter blijken te verkopen. Zelfs Rob Jetten zal achteraf toegeven, dat zijn opgeleukte brochure de naam 'boek' eigenlijk niet verdiende. Het kon weliswaar, maar hij had zich de vraag moeten stellen of dat

genoeg reden was om het de inwoners van Nederland dan ook maar meteen aan te doen.

Mijn columns verdwijnen anoniem in een bundel die door geen mens zal worden gekocht. Het maakt dat ik dingen kan zeggen zonder bang te hoeven zijn in de problemen te komen. Nederland is sowieso met andere zaken bezig. Marco B. mag eindelijk aan de rechter uitleggen dat hij het allemaal niet zo heeft bedoeld. Hij was door zijn rollenspel met Leontien alleen te veel gewend aan het omdraaien van vakjes en het blootleggen van wat in het verborgene zat. Een beroemde Belgische presentator had er ook last van, heb ik gehoord. Misschien is het de invloed van 'Het Rad' die rare dingen doet met mensen die ermee te maken krijgen. Om te zien hoe echte viezeriken eruitzien, moeten we de Noordzee oversteken en op bezoek gaan bij een zekere ondeugende prins. Inmiddels is diens familie er helemaal klaar mee en wil de aanstaande koning hem niet op zijn kroningsfeest aantreffen.

De verkiezingscampagne is voorbij en dat is maar goed ook. Als zelfs Henri Bontenbal en Mirjam Bikker hun irritaties over collega's niet meer weten te verbergen, is het wel goed geweest. De verschillende smaken zijn tot in detail uitgeserveerd. Het woord is aan de kiezers. Niemand gelooft dat er voor de jaarwisseling een nieuw kabinet op het bordes van de koning zal staan. Zo goedkoop komt premier Dick Schoof er niet vanaf. Wat de premier zoal deed tijdens de verkiezingscampagne, wilde Jeroen Pauw graag weten. Het antwoord was een uitgebreide beschrijving van alle afspraken die de premier alleen de laatste dagen al moest afwerken. Iemand moest op de winkel passen.

De ontwikkelingen volgen

Eigenlijk zou iemand moeten roepen dat het afgelopen moet zijn met die onzin van de zogenaamde 'uitslagenavond' op televisie. Als er namelijk iets niet wordt geboden, dan is het een uitslag waarmee ik als Nederlander rustig kan gaan slapen. Om toch nog iets op te dienen, schotelen de samenspannende omroepen me een exitpoll en een prognose voor. Ze zaten er dicht bij, hoor ik de volgende ochtend. Niet helemaal, nee. De PVV van Geert Wilders zou zomaar eens toch de grootste kunnen worden. Er moeten nog stemmen worden geteld en dan zijn er de briefstemmers nog. De dag erna is altijd een dag met een kater. Sommige tradities zijn te mooi om niet in ere te houden.

Kakelverse lijsttrekker Lidewij de Vos heeft haar Forum voor Democratie naar een ongekende overwinning gesleept. Ze krijgt meteen het verwijt van schimmige bewegingen op TikTok en de vermoedelijke steun van een grote berg geld om dat mogelijk te maken. Opmerkelijk vind ik het. Nu gaat bij de volgelingen van Thierry Baudet het complotdenken voor de verandering in de kast en dan haasten de tegenstanders zich om dat wereldbeeld er weer uit te halen. Van drie naar zeven zetels door een partij die kort geleden nog bazelde over reptielen in het kabinet. Dan moet er toch wel sprake zijn van gedrag dat buiten het zicht moet blijven.

Hoewel de officiële uitslag pas half november komt, mogen de kandidaten die gekozen lijken te zijn – het kan allemaal nog veranderen door de voorkeurstemmen – vandaag al op de foto met een taart. De nieuwe krachten zijn nog niet beëdigd, maar toch al een beetje Kamerlid. Ingewikkeld wordt het pas als iets in de wereld het houden van een spoeddebat nodig maakt. Dan moet

ik kijken naar een Tweede Kamer die bezig is om over het eigen graf heen te regeren. De partij van Pieter Omtzigt mag nog even doen alsof ze niet zojuist door de kiezers uit het parlement is verwijderd. De leden mogen nog een laatste keer meewerken aan een meerderheid die er in het echt niet meer is. In het Nederlandse staatsbestel lijkt het nog te kloppen ook.

Frans Timmermans zal proberen zich de komende weken onder het maaiveld te verstoppen. Hij maakte zijn vertrek als leider van GroenLinks PvdA bekend toen duidelijk werd dat hij niet de nieuwe premier zou worden. Ik kan het niet helpen aan de trieste figuur van Joop den Uyl te denken, toen hij op een achterbankje nog even op het einde moest wachten. Een dergelijk lot gun ik Frans Timmermans niet.

Geert Wilders heeft al laten weten dat hij het voortouw in de formatie wil nemen, als de PVV inderdaad de grootste is gebleven. Beloftes uit het verleden bieden geen enkele garantie voor de toekomst. Het zou zomaar eens kunnen gebeuren dat Rob Jetten aan het einde van de rit alsnog de grote verliezer blijkt te zijn en naast de hoofdprijs van het premierschap heeft gegrepen. Zijn achterban kon het niet laten en begon op de uitslagenavond al brutaal over het uitrollen van de D66-agenda. Een agenda waar het streng aanpakken van migratie niet op te vinden is en alles moet wijken voor de gekozen burgemeester. Ik zal de ontwikkelingen volgen en stiekem van mijn commentaar voorzien.

Warme gevoelens

De Britse koning Charles is zo klaar met zijn schuinsmarcherende broer, dat hij hem zelfs het recht heeft afgepakt zich prins te noemen. Het zadelt mij wel op met een probleem. Hoe moet ik die broer noemen als ik het niet meer mag hebben over 'de ondeugende Britse prins'. Koning Charles zal er niet wakker van liggen, maar ik wel. Als de voortekenen me niet bedriegen, zijn we er namelijk nog niet vanaf en in dat geval moet ik het toch over die broer kunnen hebben. Wat hebben hij en Epstein uitgespookt toen de laatste bij de voormalige prins op bezoek was? Geen wonder dat Charles tot huisuitzetting over is gegaan om de boel grondig te laten renoveren. Als ik hem een goede raad mag geven, zou totaal slopen de voorkeur hebben. Zeker is zeker.

Alsof zijn schuinsmarcherende leven nog niet genoeg was, schijnt de voormalige prins zich ook op het bord van de geopolitiek te hebben begeven. Ineens doken er berichten op over warme contacten met een spionerende Chinese diplomaat. In België hebben ze ook zo'n exemplaar rondlopen. Die bleek ineens bij Khadaffi in een tent te zitten om over de toekomst te praten. Het is kennelijk de favoriete hobby van op een zijspoor geschoven prinsen om dan maar over te gaan tot het uitverkopen van het vaderland. Daar zijn inwoners van een land meestal niet van gediend. Gelukkig maar dat koning Charles in dit geval het gevaar van een eigen uitstapje richting Tower op tijd zag aankomen en er geen enkele moeite mee had zijn broer voor de dubbeldekker te gooien.

Het wachten was vermoedelijk alleen op het juiste moment. De kwestie mag ook weer niet leiden tot een storm van media-

aandacht. Nu heel de wereld naar Nederland kijkt om te zien hoe we de populisten buiten de deur houden en afrekenen met zangers die voor onze begrippen iets te aanrakerig zijn, durfde koning Charles het aan wel stevig door te pakken. Voor zover hij daarmee weg zou kunnen komen. Ik vermoed dat hij anders naar nog hardere maatregelen had gegrepen en dat we nooit meer iets van de broer hadden gehoord. Misschien kan het nog, als die broer nu besluit zijn hoofd leeg te gaan maken tijdens een trektocht door Lapland. Jammer dat we het zonder de onthullingen moeten doen over wat er zich allemaal afspeelt achter de muren van de keurige familie. Er verdwijnen wel vaker mensen op die manier met al hun geheimen.

Misschien is het voor onze zanger ook een idee zich in een afgelegen streek terug te trekken. Waarschijnlijk had hij inderdaad geen kwaad in de zin, toen hij zijn warme gevoelens de vrije loop liet, maar van zijn verdediging moet hij het niet hebben. De bodem van zijn portemonnee schijnt inmiddels in zicht te komen. Zoiets heeft bij topadvocaten meteen gevolgen voor de kwaliteit van de geleverde dienstverlening. Er zijn momenten om het podium te pakken en er zijn momenten om dat juist niet te doen en met de stille trom te vertrekken. Even enkele decennia afkoelen in het hoge noorden. Het is de remedie tegen een overmaat aan warme gevoelens.

Goed vastmaken

Het aantal volgers van mijn webpagina met columns is weer wat geslonken. Hij of zij was er pas sinds het afgelopen jaar en heeft er nu al tabak van om iedere week door middel van een mail aan mijn bestaan te worden herinnerd. Opgeruimd staat netjes, denk ik tegenwoordig in een dergelijk geval. Mijn streven is een webpagina zonder volgers. Een beetje zoals Geert Wilders een politieke partij zonder leden wilde. Lekker rustig. Geen gezeur aan mijn hoofd over activiteiten om het groepsgevoel te bevorderen. Mijn columns lezen mogen ze overigens nog steeds. Haatdragend ben ik niet.

Geert Wilders heeft na zijn nederlaag tweets rondgestrooid met door zijn wizzkids uit de duim gezogen berichten over containers vol stembiljetten op weg naar de afvalverbrander. Nu Forum voor Democratie de weg naar een normale partij is ingeslagen was er weer ruimte aan de kant van de complotverslaafden. Een kans die Geert Wilders niet onbenut voorbij wilde laten gaan. Hij is meteen aan de slag gegaan om zijn meest bizarre dromen in woorden om te zetten en op de sociale media te knallen. Uitslagen worden in Nederland door de Kiesraad vastgesteld en de Kiesraad is ook niet alles. Je moet er even over nadenken, maar zodra de stukjes op hun plaats vallen, is er niks tegen de logica in te brengen.

Kajsa Ollongren heeft zich al bij Rob Jetten gemeld met het aanbod de rol van verkenner op zich te nemen. Ze heeft ervaring met het in goede banen leiden van een formatieproces. Haar methodes zijn niet altijd doorsnee, maar hebben op de langere termijn wel grote gevolgen. En of Rob nog een hekel aan iemand